

Farsang

Amikor a feje tetejére áll az egész világ, amikor felszabadulnak a tabuk és elszabadulnak az indulatok. Itt a vigasság és a bolondozás ideje. A vízkeresztől hamvazószerdáig tartó farsang a bálók és a vidám összejövetelek időszaka, s különösen a 40 napos húsvéti böjtöt megelőző néhány napja mozgalmas.

A farsang vagy más szóval karnevál gyökerei az ókorba nyúlnak vissza és a kereszténység térhódítását követően is – bár inkább csak megtúrt szokásként – megmaradt. Téli ünnepeinkben egyszerre van jelen a meghaló és újra feltámadó természet.

A farsangi szokások honi elterjedéséről a XIV. századtól kezdve vannak írásos feljegyzések. Az időszak megnevezése német eredetre utal, s aligha kétséges, hogy elsősorban nyugatról "importáltuk" ezeket a furcsa szertartásokat, de a magyar nyelvterületen egykor élt és részben még ma is élő farsangi szokások számos szláv és balkáni elemet is magukba ötvöztek, s ezekről kimutatható, hogy gyökereik még az ókori Rómába, illetve Görögországba nyúlnak.

A különböző maskarákba öltözött alakoskodók, a vaskos, helyenként durva tréfák, az abszurditásig fokozott jelképes cselekedetek, valamint az is, hogy az egész közösség nézője és egyszerismind közreműködője ennek a színjátéknak. Mindez közös jellemzője a farsangi szokásoknak, legyen szó a Csallóközben ismert dórejárásról vagy a Mohács környékén élő délszlávok busójárájáról. Esetleg a különböző halottas-, betyár- és lakodalmas játékokról, netán a kakas ütés vagy a gúnár nyakszakítás meglehetősen drasztikus szokásáról.

Farsang idején, s kivált a böjt kezdetét megelőző néhány napban (amit farsangfarkának is neveznek) természetesnek számít a vidámság, a jókedv, s aligha véletlen, hogy ilyenkor az átlagosnál jóval gyakrabban rendeznek bálákat, különböző multságokat.

A farsang hangos, vidám ünnepét az a középkori hiedelem hívta életre, mely szerint a tél végével a Nap ereje gyengül, és ártó, gonosz szellemek kelnek életre. A zajos mulatozással, boszorkánybábuk égetésével éppen ezeket a szellemeket kívánták elűzni a falvakból.

A régi időkben a mezőgazdasági munkálatok szüneteltek, így ez az időszak vált a fő mulatozási idővé. A telet végre felváltja a tavasz! A 40 napos böjtkezdeté után egy nappal a

hagyomány szerint felfüggesztik a böjtöt, hogy a farsangi maradékokat elfogyasszák, ez a torkos csütörtök.

Farsangi álarcok:

A farsang a német mesélni, pajkosságot úzni szóból eredve, a vígság azon időszakát jelzi, mely a húsvéti nagyböjtöt megelőzi. Pontos időpontja és elnevezése országonként változik.

Manapság a városi farsangi játékok kötődnek a bálokhoz. Az egyik legfontosabb, hogy álarc mögé rejtőzzünk. Az álarcok néha csak a szem és orr megváltoztatására szorítkoznak, gyakran gazdag kiegészítő kellékeket is: kalap, tolldísz, ékszer, ábrázolnak. Ritkaságnak számítanak azok a szintén bemutatásra kerülő XX. századi maszkok, melyek a tangó, a charleston világát idézik.

Busójárás:

A farsanghoz fűződő népszokásokat számtalan nép különböző rítusai őrzik, például farsang idején van a busójárás is, hazánk egyik legérdekesebb népszokása. A Mohács környéki emberek ilyenkor színes maszkokat, csúf, szarvas álarcokat öltenek, hogy ezzel ijesszék el a telet. A kürtszó és a hangos kolompok is ezt a célt szolgálják, csakúgy, mint a maskarások hangos kiáltozása. A házakban és udvarokon hamut szórnak szét a busójárók, az úgynevezett alakoskodók, amitől azt remélik, hogy távol tartja a rontó szellemeket. Majd a férfiak a főtéren összemérik erejüket. Az ünnepség végén szalmabábut égetnek, ami a tél szimbolikus halálát jelenti.

A busó menet három csoportból áll. Az első csoport tagjai kifordított bundát, faálarcot viselnek, kereplőt forgatnak, és hatalmas kürtöt fújnak. A második csoportban nincsenek faálarcok. A harmadik csoportot pedig a bekormozott arcúak alkotják, ők cipelik a szétszórandó hamut. A gyerekeknek sajnos távol kell maradniuk, különben nem sikerül a varázslás.

Képek:

